

„Kai žodžiai stringa...“

PATARIMAI MIKČIOJANČIO VAIKO TĖVELIAMS

Paruošė Pasvalio r. sav.
Pedagoginės psichologinės tarnybos
Logopedė metodininkė Andromeda Baršauskienė

Kas yra mikčiojimas?

Mikčiojimas - kalbos padargų spazmai. Jis dažniausiai pasireiškia antraisiais – penktaisiais gyvenimo metais, intensyviai vystantis vaiko kalbai. Dažniausi mikčiojimo požymiai yra garsų, skiemenų pakartojimai, garsų tęsimas, tylos pauzės, kurias lydi fizinė įtampa kalbos aparate.

Mikčiojimo priežastys:

Nepaisant ilgamečių mokslininkų pastangų atskleisti mikčiojimo priežastis, jos iki šios nėra aiškios. Manoma, kad vaikas gali turėti įgimtą polinkį kalbos nesklandumams. Jei šeimoje yra kitų mikčiojančių, tikimybė, kad vaikas gali turėti šią problemą yra net penkis kartus didesnė nei tose šeimose, kur nemikčioja nė vienas iš tėvų.

Atlikti tyrimai rodo, kad mikčiojimą sukelia daugelio veiksnių (neurofiziologinių, psichologinių, genetinių ir socialinių) sąveika.

Mikčiojimo pradžioje didelę reikšmę vaiko kalbos raidai turi tėvų ir kitų artimųjų elgesys.

Tėvai dažnai jaučiasi sutrikę, išsigandę ir bejėgiai, kai vaikas pradeda sunkiai mikčioti. Jie dažnai mėgina padėti užbaigdami vaiko pradėtą mintį, patardami „neskubėk“, „nesijaudink“, „pasakyk dar kartą“. Tokie patarimai atkreipia vaiko dėmesį į kalbos sunkumus ir dažnai, stengdamasis kalbėti sklandžiai, jis dar labiau įsitempia, o užsikirtimai sustiprėja.

Ką turėtų daryti tėvai pastebėję, kad vaikas pradėjo mikčioti?

Dienos režimas ir tvarkinga dienvakė

Labai svarbu laikytis nuoseklaus dienos režimo, kad vaikas nepavargtų, nebūtų dirglus ir suirzęs. Vienodos auklėjimo taisyklės ir pastovus poilsio laikas, suteikia vaikui daugiau ramybės, tausoja jo nervų sistemą. Dienos režimas neverčia kažko atsisakyti. Tereikia stebėti vaiką ir viską tvarkingai sudėlioti. Ką ir kaip? Vieno patarimo visiems nėra. Jūs geriausiai žinote, ko reikia griebtis.

Kvėpavimo ir kalbos dermė

Kad dingtų spazmai, svarbu atpalaiduoti kalbos padargus, atlikti kvėpavimo pratimus. Kvėpavimą su kalba padeda derinti eilėraščiai, eiliuotos pasakos. Dažnai mikčiojantysis, kai deklamuoja, dainuoja ar vienas tyliai bendrauja su žaislais, nemikčioja!

Lėta kalbėsena

Bendraujat su mikčiojančiu vaiku, labai svarbu sulėtinti savo kalbos tempą. Vaikas nevalingai perims jūsų kalbėsena ir greitakalbė pamažu dings. Kai vaikas nori greitai pasakyti, jaudinasi, paimkite jį už rankos, apkabinkite ir nuraminkite. Prisilietimas, geras žodis visuomet ramina, teikia pasitikėjimo savimi.

Jei visi šeimos nariai moka palaukti savo eilės pokalbio metu, kalba lėtai, vaikas pamažu pradeda imituoti tokį kalbėjimo būdą ir nejuočia „laiko spaudimo.“

Šalin baimę!

Kol vaikas nenugali baimės, kalba stringa. Todėl reikia ją mažinti. Žodžiai - „Tai nieko baisaus. Viskas bus gerai“ neįtikina. Be to, nesąžininga žadėti, kad kalba pasitaisys. Vaikas laukia, tiki, stengiasi, o viskas lieka kaip buvę, tad gali pulti į neviltį. Pasakykite vaikui „gyvenimišką“ pavyzdį, tegul jis sužino esąs toks ne vienas, patiki, kad ir jis bus mylimas, kad pasaulis dėl tokios bėdos nesugriūva. Tokie patarimai vaikui kartais labai padeda.

Dėmesys vaikui!

Pasistenkite surasti keletą minučių kasdien, kai niekas netrukdytų jūsų ir vaiko pokalbio. Kartu pieškite, klijuokite, vaikščiokite gamtoje. Parodykite vaikui, kad priimate jį tokį, koks jis yra.

Vaistai

Ar reikia vaiką gydyti vaistais, nervus raminančiomis vaistažolėmis, sprendžia gydytojas. Kartais prireikia didelės vaistų dozės (dažniau padeda iš pat pradžių, teikiant skubią pagalbą). Taip mikčiojantis vaikas nepagydomas, tik leidžiama pailsėti nervų ląstelėms.

Mikčiojimas yra sudėtinga, daugelio išorinių ir vidinių veiksnių pasekmė, kuriai įveikti reikia daugelio specialistų ir paties mikčiojančiojo pastangų. Amerikos Mikčiojimo Fondas (Stuttering Foundation of America) pateikia ilgą žymių mikčiojančių žmonių sąrašą: Aristotelis, Niutonas, Darvinas, Merlinas Monro ir t.t. Šie žmonės neleido mikčiojimui jį sustabdyti ir tapo žinomi visame pasaulyje.

Pastebėjus užsikirtimus vaiko kalboje, reikėtų kreiptis į logopedą, konsultuotis su vaiku neurologu bei psichologu. Pagalba efektyvesnė kai tėvai nedelsdami kreipiasi į specialistus ir vaikas pradeda lankyti užsiėmimus. Jūsų ir specialistų pagalba mikčiojančiam vaikui gali sumažinti kalbėjimo nesklaidumus bei suteikti didelį bendravimo džiaugsmą.

Taip vaikas vaizduoja mikčiojimą

Naudota ir rekomenduojama literatūra bei šaltiniai:

Žutautienė, N. Padėkime mikčiojančiam vaikui. Vilnius.
Carl, W. Dell, Jr. (2000). Mokinių mikčiojimo šalinimas. ŠUL.

Fraser, M. (1998). Mikčiojančių saviterapija. Šiauliai.
Kozlianinova, I., Čarelis, E. (2001). Kalbos balso lavinimas.

Vilnius.

www.logopedas.lt

www.mikciojimas.com